Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Decimusterti[us] ar. Et [con]sideratio pape. Quid est. Quis est. Qualis est. Q[uod] papa iure apl[...]ico no[n] ve[n]dicat sibi auru[m]. De no[n] q[ue]rendo honoris p[re]latione[m]. Q[uod] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

lego. Erit illud non fuit. ⁊ infra. Quis me cõſtituit iudicē
ait ille magiſter ⁊ dñs/ ⁊ erit iniuria ſeruo diſcipuloq̧ niſi
iudicet vniuerſos? Mihi aũt non videſ bonus eſtimator
rerũ qui indignũ putat apl'is ſeu apl'icis viris nõ iudicare
de talibus: quib⁹ datũ eſt iudiciũ in maiora. Quidni cõtē/
nãt iudicare de terrenis poſſeſſiũculis hoim: qui in celeſti
bus ⁊ angelos iudicabũt? j. ad Cor. vj. ex̄ qui fi. ſint legi. p
venerabilē. §. rationib⁹. in fi. Ergo in criminib⁹/ nõ in poſ/
ſeſſionibus pras veſtra: ꝓpter illa ſiquidē ⁊ nõ ꝓpter has
accepiſtis claues regni celoꝝ: p̄uaricatores vtiq̧ excluſu/
rr nõ poſſeſſores. vt ſciatis. ait Mat. ix. q: filius hois po/
teſtatē hꝫ in terra dimittere pctã ⁊c. Quenã tibi videſ di/
gnitas maior et ptãs/ dimittẽdi pctã: an predia diuidẽdi?
Sed nõ eſt cõparatio. Habent hec infima ⁊ terrena iudi/
ces ſuos/ reges ⁊ principes terre. Quid fines alienos in/
uaditis? Quid falcem veſtrã in alienã meſſem extenditis?
xiij. q. j. c. j. vj. q. iij. c. j. Nõ q: indigni vos: ſed q: indignũ vo
bis talibus inſiſtere: quippe potiorib⁹ occupatis. Deniq̧
vbi neceſſitas exigit: audi qd̄ cẽſeat: nõ ego: ſed apl's. j. ad
Cor. vj. Si em̄ in vobis iudicabiſ hic mũdus: idigni eſtis
qui de minimis iudicetis. Sed aliud eſt incidẽter excurre
re in iſta/ cauſa ſiquidē vrgente: aliud vltro incũbere iſtis
tãq̧ magnis dignisq̧ tali ⁊ taliũ intentione reb⁹. hucuſq̧
Bern. Pro hoc expſſe facit canõ Petri ad clemente papã
qui poniſ. xj. q. j. te qdē. Te quidē opꝫ irreprehẽſibiliter vi/
uere: ⁊ ſummo ſtudio niti vt oẽs huius vite occupationes
abijcias: ne fideiuſſor exiſtas: nec aduocat⁹ litiũ fias: neue
in vlla alia occupatiõe inueniaris mũdialis negotij occa/
ſione pplexus. Neq̧ em̄ iudicē neq̧ cognitorē ſecularium
negotioꝝ hodie te ordinare vult chriſt⁹: ne prefocatus ho
minũ curis/ nõ poſſis verbo dei vacare: hec vero opa que
tibi min⁹ cõgruere dixim⁹/ exhibeãt ſibijnuicē vacãtes lai/
ci: et te nemo occupet ab his ſtudijs p q̄ ſalus hoib⁹ da/
tur. Idē poniſ in. c. ſeq. ſicut em̄. ¶ Teneat ergo dñs no/
ſter papa conſiliũ Jetro datũ Moyſi: qui oĩa negotia po
puli iſraelitici p ſe expedire volebat. Exo. xviij. vbi d̄r. Alte
ra aũt die ſedit Moyſes vt iudicaret populũ. qui adſiſte
bat Moyſi vſq̧ ad veſperã. quod quũ vidiſſet cognatus
eius oĩa. ſ. que agebat in populo/ ait. quid eſt hoc quod fa
cis: cur ſol⁹ ſedes: ⁊ ois popul⁹ preſtolaſ de mane vſq̧ ad
veſperã? Et infra. At ille. nõ inquit bonã rem facis: ſtulto
labore cõſumeris: et tu ⁊ ppl's iſte qui tecũ eſt. vltra vires
tuas eſt negotiũ: ſolus illud non poteris ſuſtinere. Sꝫ au
di verba mea atq̧ cõſilia: ⁊ dñs erit tecũ. Eſto tu in popu/
lo in ijs que ad deũ ptinẽt: vt referas que dicunſ ad eũ. Et
infra. Prouide aũt de oi plebe viros potẽtes ⁊ timentes
deũ/ in quibus ſit veritas: et qui oderint auaritiã: et cõſti/
tue ex eis tribunos ⁊ centuriones et quinquagenarios et
decanos qui iudicẽt populũ oi tẽpore. quicq̄d aũt maius
fuerit referat ad te: et ipſi minora tãtummodo iudicẽt: le/
uiuſq̧ tibi ſit partito i alios onere. Hoc aũt ſanctũ Jetro
conſiliũ canones approbãt: vt dñs papa ⁊ alij prelati ſua
cũ fratribus ſuis ⁊ ſubditis ſuis onera partiãtur: ⁊ ardua
eis reſeruẽtur. xcv. di. plectis. ver. archidiacon⁹. lxxxix. diſt.
ſingula. vbi de hoc. cũ duob⁹. c. ſeq. xciiij. di. c. j. et. c. dictũ. x.
q. j. cpim. ⁊ preall'. c. te quidē. cũ. c. ſeq. xj. q. j. ⁊. ij. §. ex his. ex̄
de offi. archidia. ad hec. ver. itē in epl'a. ⁊ de offi. archipreſ.
vt ſingule. j. m̄. ibi. Quia etſi valde ſufficiẽs ſit: decet tñ vt
ſua onera partiaſ. de offi. ordi. inter cetera. de p̄ſumptio.
Mãdata celeſtia efficatius gerimus: ſi noſtra cũ fratrib⁹
onera partiamur. vbi de hoc. l. di. põderet. Roman⁹ ergo
põtifex tot laborib⁹ preſſus diuidẽs cũ alijs onera ſua in/
tret ad ſe: vt corã deo ſuo reſpiret. vacet ſibi: et videat qm̄
ipſe cui⁹ eſt vicarius eſt deus. ¶ Quid aũt opereſ hec ſan
cta cõſideratio ait Bernar. in. j. lib. ad Euge. dicẽs. Et pri
mũ quidē ipm fontē ſuũ. i. mẽtē. de qua oritur purificat cõ
ſideratio: deinde regit affectus: dirigit actus: corrigit ex/
ceſſus: cõponit mores: vitã honeſtat et ordinat: diuinarũ
pariter ⁊ humanarũ rerũ ſcientiã cõfert. Hec eſt que con/
fuſa diſcriminat; hiantia cogit; ſparſa colligit; ſecreta ri/
matur: vera inueſtigat: veriſimilia examinat: ficta et fuca/
ta explorat: agenda preordinat: acta recogitat: vt nihil in
mẽte reſideat: aut incorrectũ: aut correctione egens: in p/
ſperis aduerſa preſentit: in aduerſis quaſi nõ ſentit: quoꝝ
alterũ fortitudinis: alterũ prudentie eſt. Ibi etiam aduer
tere eſt ſuauiſſimũ quẽdam complexũ virtutum/ atq̧ alte
ram pendere ex altera. ¶ Sed q: fraus ⁊ circũuẽtio ⁊ vio
lentia inualuere ſuper terrã: calũniatores multi: defenſo/
rarus: vbiq̧ potentes deprimunt pauperes: et neceſſe eſt
oñq̧ extra otiũ dñm papã actioni litigantiũ vacare: atten
dat cõpeſcere modũ execrabilē qui in cauſis teneſ: qui nõ
dico eccleſiã/ ſed nec foꝝ deceret. ¶ E Quõ em̄ religio
ſe aures Roma. põti. audire ſuſtinẽt diſputationes aduo
catoꝝ/ ⁊ pugnas verboꝝ: que magis ad ſubuerſionē q̄ ad
inuentionē proficiunt veritatis? precidat ergo prauũ mo
rē: linguas vaniloquas: labia doloſa: hi ſunt q̄ docuerunt
linguas ſuas loqui mẽdaciũ. loquũtur grãdia. totus eoꝝ
ſermo ſupbia et vana gloria eſt. de pe. di. ij. ſi em̄. poſt tres
colũ. ver. nonne. diſerti aduerſus iuſtitiã. eruditi pro falſi
tate. ſapiẽtes ſunt vt faciãt mala. Hiere. iiij. candorē ſapiē
tie ſibi adſcribũt: a luce ſuperne cogitationis excluſi. xlix.
diſt. c. j. ver. albuginem. eloquẽtes vt impugnẽt. Uerum ij
ſunt qui inſtruũt a quibus fuerant inſtruẽdi. adſtruũt nõ
comperta: ſed ſua. ſtruũt de ꝓprio calũnias innocẽtie. de/
ſtruũt ſimplicitatē veritatis. obſtruũt iudicijs vias. Nihil
ita abſq̧ labore manifeſtã facit veritatē/ vt breuis ⁊ pura
narratio. ergo illas cauſas ad quas neceſſe erit papã in/
trare: q: ad paucas: diligẽter ſed breuiter decidere aſſue/
ſcat: fruſtratorias et venatorias precidere dilationes. ar.
ex̄ de iudi. venerabilis. quia cauſe hodie in curia immorta
les exiſtũt: et quãq̧ dicatur ex̄ de do. et cõtu. finem litibus
imponere cupiẽtes. cũ 9cor. ibi poſitis in prima gloſ. finis
tñ vix eſt. Cauſa vidue intret ad papam: ⁊ eius qui nõ ha
bet quid det. lxxxvij. diſ. p totũ. ex̄ de foro cõpe. ex parte. ar.
lxxxj. di. vidue. cũ. c. ſeq. ¶ Cõpeſcat zelus dñi pape tantã
impudentiã multoꝝ: qui quũ manifeſte ambitionis pruri
gine ſcateat tota facies cauſe eoꝝ: nõ erubeſcunt audien/
tiã flagitare. Plena eſt ambitioſis eccleſia ⁊ negotiatori/
bus: facta eſt in eis ſpelũca latronũ in ſpolijs viatorũ. j. q.
iij. ex multis. Ignescat zelus pape chriſti diſcipuli et vica/
rij cõtra eos. xxiij. diſt. in nomine dñi. Erubeſcãt trapezite
hmõi vultum eius. Apponat flagellũ ⁊ eijciat eos. Jo. ij.
Mat. xxj. Timeãt nũmularij: nec fidãt in nũmis: ſed diffi
dãt. Baruch. iij. Abſcondãt os ſuũ ab eo ſciẽtes effunde/
re q̄ accipere paratiorem. hoc ſtudioſe et conſtãter agẽdo
multos lucrifaciet lucrorum turpium ſectatores.

¶ Articulus. xiiij. A

Quinta cõſideratio

romani põtificis vt nõ ambulet in magnis:
neq̧ in mirabilib⁹ ſupra ſe. ps̄. cxxx. eſt cogi/
tare quid eſt: quis eſt: et qualis eſt. ¶ Quid
in natura: quia homo: licet dei vicarius: mortalis. Eccli. x.
Quid ſuperbis terra ⁊ cinis? Hinc homo ab humo vel a li
mo dicit. q: vt ait Bern. Limoſa ⁊ glutinoſa nimis eſt/ nõ
modo exterior: verũ etiã interior ſubſtãtia: et facile cor hu/
manũ oibus que frequẽtat adheret. j. Macha. ij. Gloria
impij ſtercus ⁊ vermis. hodie extolliſ: et cras nõ inueniſ:
q: cõuerſus eſt in terrã ſuã. Eccli. vij. Humilia valde ſpiri
tũ tuũ: qm̄ vindicta carnis impij ignis ⁊ vermis. ps̄. Uidi
impiũ ſuperaltatũ et eleuatũ ſicut cedros libani. Trãſiui
et ecce nõ erat. Job. v. Uidi ſtultũ firma radice: et maledi
xi pulchritudini ei⁹ ſtatim. ¶ Qu̾s. papa vel ſumm⁹ põti
fex caueat ſibi de honore tã ſublimi: et recordeſ de infirmi
tate ſua. ne dicaſ illud ps̄. xlviij. Hõ quũ in honore eẽt: nõ
intellexit. Dicat ergo/ Quis ego? aut que dom⁹ pr̄is mei?
nũquid nõ fili⁹ gemini ego ſum: de minima tribu iſrael: et
cognatio mea nouiſſima inter oẽs familias de tribu bẽia/
min? j. Reg. ix. Recordeſ ſibi dictũ. Amice aſcẽde ſuperi⁹.
Luc. xiiij. Qui eum vocauit amicũ/ amicũ cũ fore ꝯfidit: ſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

minus inueniatꝛ nō expedit quidē: qui eleuauit ⁊ deijcere pōtꝛ ſera querela/q̄m eleuās alliſiſti me. pſ. ci. ¶ Sed ad quid eleuat⁹ dicitꝛ Hiere. j. ex̄ de maio. ⁊ obe. ſolite. vt euellas/⁊ deſtruas/⁊ diſperdas/⁊ diſſipes/⁊ edifices/⁊ plantes. quid hoꝝ faſtū ſonat ruſticū magisꝛ ſudoꝛis ſchemate quodā laboꝛ ſpiritalis expꝛeſſus eſt. Sētiat ergo papa impoſitū ſibi miniſteriū/non dominiū datū: diſcat exēplo ꝓphetico nō tā ad imperandū ꝙ ad factitandū qđ tēpus requirit. diſcat ſarculo ſibi opus eſſe: nō ſceptro. ex̄ in cle. in ꝓhemio. ibi. ꝑ cultoꝛis ꝓuidi ſarculū. ⁊ quidē ille nō regeneraturus aſcēdit: ſed extirpaturus. anteceſſoꝛes eius audierūt. meſſis quidē multa: operarij aūt pauci. Luce. x. xxi. di. in nouo. Paternā ſibi vendicet hereditatē: Nam ſi filius: et heres. Gala. iiij. vt ꝓbet ſe heredē: euigilet ad curam: ⁊ nō otio toꝛpeat. ne ſibi dicatꝛ quid hic ſtas tota die otioſusꝛ Mat. xx. Multo min⁹ inueniri opꝫ aut delitijs reſolutū: aut reſupinū pompis. nil hoꝝ ſibi tabule teſtatoris aſſignāt. Si illarū tenoꝛe cōtentus ſit: curā potius hereditabit ꝙ gloꝛiā. etſi diuitijs blanditꝛ cathedra: ſpecula eſt. inde deniꝗ ſuperintēdit/ſonās ſibi epi noīe nō dominiū/ſed officiū. xxj. diſ. c. j. ver. epatus. viij. q. j. qui epatum. Quidni locetur in eminēti: vnde oīa ꝓſpectet: qui ſpeculatoꝛ ſuꝑ oīa cōſtituitꝛ Ezech. iij. Proſpectus iſte ꝑ᷑ncrū parit nō otiū: q̄n liber gloꝛiari: vbi otiari nō licetꝛ nec loc⁹ eſt otio/vbi ſedula vrget ſolicitudo eccleſiarū. ij. ad Coꝛ. xi. ex̄ in ꝓhemio. vj. lib. ex̄ de cēſ. cū inſtātia. ¶ B Unde Bern. in. ij. lib. de cōſideratiōe ad Euge. Nā qđ tibi aliud dimiſit ſanctus aplsꝛ qđ habeo/iquit/hoc tibi do. Act. iij. Quid illudꝛ Unū ſcio. nō eſt aurū: neꝗ argentū. quū ipſe ibi dicat. Argētū et aurū nō eſt mihi. Si habere cōtingat: vtere nō ꝑ libito: ſed ꝓ tpe. Utere auro ſicut fictili: ⁊ fictili ſicut auro. ſic eris vtens illis/quaſi nō vtens. j. ad Coꝛ. vij. xxiij. q. v. ſcđm. Nā talia (qđ ad animi bonum ſpectat) nec bona ſunt nec mala. Uſus tñ hoꝝ bonus: abuſus malus. ſolicitudo peioꝛ: queſt⁹ turpioꝛ. Eſto vt alia q̄cūꝗ ratione hec tibi vendices: ſed nō aplico iure. nec em̄ ille tibi dare qđ nō habuit potuit. j. q. vij. daibertū. cum. c. ſeq. Qđ habuit/hoc dedit. ſolicitudinē: vt dixi: ſuper eccleſias. Nūquid dñationēꝛ Audi ipm. j. Pe. v. xcv. diſt. eſto. Nō dominātes aūt in clero: ſꝫ foꝛma facti gregis. Vide etiā Lu. xxij. et Mat. x. ⁊ j. Coloſ. iiij. ⁊ Mat. xx. Reges gentiū dominātur eoꝝ: ⁊ qui maioꝛes ſunt poteſtatē exercēt in eos: nō erit ita inter vos. Sꝫ quicūꝗ inter vos voluerit maioꝛ fieri: erit veſter miniſter. Aplīs interdicitꝛ dñatus. J ergo tu: et tibi vſurpare aude aut dominās apoſtolatum: aut apoſtolicus dñatū. Plane ab alterutro pꝛohiberis. Si vtrūꝗ ſimul habere voles: ꝑdes vtrūꝗ. ¶ Alioquin nō te exceptū illoꝝ numero putes. de quibus queritꝛ ſic deus. Jpſi regnauerūt ⁊ nō ex me: pꝛincipes extiterūt: ⁊ ego nō cognoui eos. Oſee. viij. viij. q. j. audacter. Unde ſuꝑ ꝑdicto verbo Mat. pꝛincipes gen. do. eoꝝ. dicit Oꝛige. Et nō cōtenti bene regere ſuos ſubditos/violēter eis dominari nituntur. inter vos aūt qui eſtis mecū/nō erūt iſta: q̄m ſicut oīa carnalia neceſſitate ſunt poſita: ſpiritualia aūt in volūtate: ſic et qui pꝛincipes ſimiliter ſunt ſpūales/pꝛincipat⁹ eoꝛū in dilectione ſubiectoꝝ debet eſſe poſitus: nō in timoꝛe coꝛpoꝛali. ¶ C Jtē Chꝛyſ. in homilꝛ Oſtēdit aūt in hoc ꝙ gentile eſt pꝛimatus cupere. et ſic gētiū cōparatione eoꝛū aīam eſtuantē cōuertit. Jtem idē ibi ſuper Matth. Et opus quidē deſiderare bonū eſt: qꝛ noſtre volūtatis eſt: ⁊ noſtra eſt merces. Pꝛimatū aūt honoꝛis concupiſcere: vanitas eſt. hoc em̄ cōſequi iudiciū dei eſt: ꝓpterea ꝙ ex pꝛimatu honoꝛis neſcim⁹ an mercedē iuſtitie meremur. Neꝗ em̄ apls laudē habet apud deū qꝛ apls fuit: ſꝫ qꝛ op⁹ apoſtolatus ſui bene impleuit. Nec apls ꝓ merito ſuo antecedēti honoꝛatus eſt vt eſſet apls: ſꝫ ad hoc miniſteriū apt⁹ eſt iudicatus ſm votū aīe ſue. Pꝛimatus etiā ſe fugiētem deſiderat: deſiderantē ſe hoꝛret. j. q. vj. ſicut. viij. q. j. in ſcripturis. ¶ Conuerſatio ergo melioꝛ deſideranda eſt: nō dignioꝛ gradus. Volēs ergo dñs duoꝛū fratrū filioꝝ Zebedei et alioꝝ indignationē extinguere: introducit differentiā inter pꝛincipes mūdiales et eccleſiaſticos: oſtendēs ꝙ pꝛimatus in chꝛiſto: nec ab aliquo appetendus eſt nō habēte: nec alteri inuidēdus eſt habenti: qꝛ pꝛincipes mūdi ſō ſunt: vt dominentꝛ minoꝛibus ſuis: ⁊ eos ſeruituti ſubijciāt ⁊ expoliēt: ⁊ vſꝗ ad moꝛtē eis vtantur ad ſuā vtilitatem et gloꝛiā. ¶ Pꝛincipes aūt eccleſie ſiūt/vt ſeruiāt minoꝛibus ſuis: et miniſtrēt eis queciiꝗ acceperūt a chꝛiſto: vt ſuas vtilitates negligāt: ⁊ illoꝝ pꝛocurēt: et moꝛi nō recuſent ꝓ ſalute inferioꝝ. Pꝛimatū ergo eccleſie cōcupiſcere/neꝗ iuſtū eſt neꝗ vtile. Quis em̄ ſapiens vltro vult ſe ſubijcere ſeruituti: ⁊ periculo tali vt det rationē ꝓ oī eccleſiaꝛ niſi foꝛte qui nō timet dei iudiciū: abutēs pꝛimatu ſuo eccleſiaſtico ſeculariter: ita vt conuertat illū in ſecularem. hucuſꝗ Chꝛyſ. adde qđ ſcripſi. ſ. e. §. tertia. in ar. xi. ¶ Jtē Hiero. Deniꝗ ſui ꝓponit exēplū: vt ſi dicta paruipēderēt erubeſcerēt ad opera. vnde ſubdit. Sicut filius hoīs non venit miniſtrari/ſed miniſtrare. Oꝛigenes. Nā etſi angeli Mat. xvij. ⁊ iiij. et Luc. x. Jo. xij. et Martha miniſtrauerunt ei: tñ nō ideo venit vt miniſtraretꝛ ſed vt miniſtraret. et tm̄ creuit miniſtrās/vt impleretꝛ qđ ſequitꝛ. et daret animā ſuam redēptionē pꝛo multis. ¶ Eccleſiarū ergo pꝛincipes imitari debēt chꝛiſtū acceſſibilē. Mat. ix. Luce. viij. Mar. v. Et mulieribus loquentē. Jo. iiij. Et pueris man⁹ imponentē. Mat. xviij. Et diſcipulis pedes lauātem. Jo. xiij. et ipſi ſimiliter faciāt fratribus. Nos aūt tales ſumus: vt etiā pꝛincipatus mundi ſupbia excedere videamur: vel nō intelligētes/aut contēnentes mandatum chꝛiſti quenimus: ſicut reges acies ꝑcedentes ⁊ terribiles: nos acceſſu difficiles/maxime pauperib⁹ exhibem⁹. nullā affabilitatē habētes: vel haberi ad nos permittētes. ¶ Jtem Chꝛyſ. Quātūcūꝗ ergo humiliat⁹ fueris: tu nō poteris tātū deſcēdere ſicut chꝛiſtus. Jtē Luc. xxij. Facta eſt aūt ⁊ contentio inter eos quis eoꝝ videretꝛ eſſe maioꝛ. Grego. Hec contētio videtꝛ habuiſſe motiuū/ꝙ quū dñs ab hoībus tranſmigraret: opoꝛtebat aliquē eoꝝ fieri alioꝝ pꝛincipē/quaſi vicem dñi gerentē. ¶ Jtē Beda. Sicut boni in ſcripturis exēpla patrū quibus ꝓficiāt ⁊ humiliētur/requirūt: ſic reꝓbi ſi quid foꝛte in electis repꝛehēſibile reperērint: quaſi ſuas ex eo nequitias obtecturi/libēter ſolent amplecti. Jdeo multi ardētius legunt ꝙ facta eſt cōtentio inter diſcipulos chꝛiſti. Un̄ ibi Amb. Si em̄ cōtendebāt apli: non excuſationi obtēditur: ſed cautioni ꝓponitꝛ. Caueam⁹ ergo ne in ꝑditione aliqua inter nos de pꝛelatione poſſit eē cōtētio. ¶ D Beda. Potius aūt videamus: nō qđ carnales adhuc diſcipuli geſſerint: ſꝫ qđ iuſſerit ſpūalis magiſter. Sequitꝛ em̄. dixit autē eis. Reges gētiū dominātur eoꝝ. Chꝛyſ. Gētiliū meminit: vt ex hoc rem vituperādam oſtendat. gētilium em̄ eſt ambire pꝛimatū. Cyꝛillus. Sed et blandi ſermones eis offerūtur a ſubditis. vnde ſequitꝛ. Et qui poteſtatē habēt ſuꝑ eos benefici vocantꝛ ſꝫ illi quidē quaſi extoꝛres a ſacris legib⁹ hmōi ſubiacēt moꝛib⁹: veſtrū aūt culmen eſt in humilitate. Unde ſequitꝛ. Vos autē nō ſic: ſed qui maioꝛ eſt in vobis: fiat ſicut minoꝛ. ¶ Baſilius. Non extollat pꝛeſidentē dignitas: ne ab humilitatis beatitudine coꝛruat. Jllud autē nouerit ꝙ humilitas vera/miniſteriū pluriū eſt. Sicut em̄ qui pluribus miniſtrat vulneratis: ⁊ abſtergit cuiuſlibet ſaniē non ſumit miniſteriū in cauſam elationis: ſic multo magis cui cōmiſſe ſunt cure fraternoꝝ languoꝝ fit oīm miniſter: redditurus ꝓ oībus rationē: cogitare debet ⁊ eſſe ſolicitus. ⁊ ſic qui maioꝛ eſt fiat ſicut minoꝛ. ¶ Decet autē etiā coꝛpoꝛale obſequiū ab ijs qui pꝛeſident offerri: exēplo dñi lauātis pedes diſcipuloꝝ. Unde ſequitꝛ. Et qui pꝛeceſſoꝛ eſt ſit ſicut miniſtratoꝛ. Nō e aūt timēdū: ne in ſubdito ſoluatur humilitatis ꝓpoſitū: dū ei a maioꝛi ſeruiturꝛ ſed in imitatione pandit humilitas. ¶ Amb. Cōtuendū eſt aūt qꝛ nō cis honoꝛificētie ſtudio humilitas definitꝛ. Pōt em̄ deferri alicui ꝓpter ſeculi gratiā/potētie metū/vtilitatiſꝗ cōtuitū: et tūc ſua edificatio queritꝛ: nō alterius honoꝛ. ⁊ ideo vna datur

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

qbus forma ſentētie/ vt nō de prelatione iactātia ſit: ſed de humilitate cōtentio. ¶ Beda. In hac tn̄ forma a dn̄o tradita/maiores nō minima diſcretione opus habent: ne ſcꝫ adinſtar regū gētium dominari ſubiectis/ſeſeqꝫ ab eis gaudeāt laudib⁹ attolli: et tn̄ cōtra delinquētiū vitia ſint erecti. Ad verba aūt exhortationis ſuimet adiūgit exem plū. vnde ſequit᷑. Nā quis maior eſt: qui recumbit: aut qui miniſtrat? Nonne qui recūbit? Ego aūt in medio veſtrum ſum ſicut qui miniſtrat. Chryſ. q. d. Nō putes tu diſcipulū tui egere: te vero nō illius. ego vero q̄ nullo: ego quo vni uerſa egēt: celeſtia ⁊ terreſtria: ad miniſterialē gradū con ſcēdi. ¶ Beda. Loquit᷑ de miniſterio quo ſm̄ Joannē ca. xiij. eorum pedes lauit dn̄s ⁊ magiſter: quis etiam verbo miniſtrandi poſſint oia que in carne geſſit intelligi: ſed et ſuū ſanguinē nobis miniſtrādo effudit. ¶ E Eſt ergo/ vt ex predictis patꝫ/forma apl̄ica hec: qua dn̄atio interdi cit᷑: indicit᷑ miniſtratio. vnde ſup verbo predicto. Ego au tē ⁊c. Bern̄. ad Euge. ij. lib. Quis iā ſe titulo hoc inglorium putet quo ſe prior dn̄s. Act. vij. glorie, ꝓſignauit? Merito Paulus gloriat᷑ in eo dicēs. ij. ad Cor. xj. Miniſtri chriſti ſunt: ⁊ ego. ⁊ addit. Ut minus ſapiēs dico. Plus ego. In laboribus plurimis. in carceribus abundātius. in plagis ſupra modū. in mortib⁹ frequenter. Quo nō id glorioſius principatu? Si gloriari oportet: forma ſanctoꝝ tibi ꝓfigi tur: apl̄oꝝ ꝓponit᷑ gloria. Parua ne tibi illa videt᷑? Quis mihi tribuat ſimilē fieri in gloria ſanctorum? Pſ. cxxxviij. Eccl̄i. xlv. Clamat ꝓpheta Dauid. Mihi aūt nimis hono rati ſunt amici tui deus: nimis cōfortat⁹ eſt ꝑncipat⁹ eoꝝ. Clamat apl̄s Gal. vj. Mihi abſit gloriari/niſi in cruce do mini nr̄i ieſu chriſti. Hoc glorieris opto: ſemꝑ optimo ge nere glorie. qd̄ apl̄i/qd̄ ꝓphete delegere ſibi: trāſmiſere ti bi. Agnoſce hereditatē tuā in chriſti cruce in laborib⁹ plu rimis. Felix qui dicere potuit: plus om̄ibus laboraui. j. ad Cor. xv. Gloria eſt: ſed nil in ea inane: nil molle: nil reſupi num. Si labor terret: merces inuitet. Unuſquiſqꝫ em̄ ſm̄ ſuū laborē mercedē. ex᷑ de renun. niſi cū pridē. §. verū. j. ad Cor. iij. recipiet. Exi in agrū dn̄i tui. Exi in mundum. ager eſt em̄ mūdus. Mat. xiij. iſqꝫ tibi creditus. Exi in illū: nō tāq̄ dn̄s/ſed tāq̄ villicus. Luc. xvj. videre ⁊ procurare vn de exigendus es rationē. Exi dixerim/quibuſdā tue paſſi bus intente ſolicitudinis ⁊ ſolicite intētionis. Neqꝫ enim ipſi apl̄i qui iuſſi ſunt ire in orbē vniuerſum: totū orbē cir cuierūt preſentia corporis: ſed mētis prouidētia. In hunc quondā agrū Iſaac patriarcha exierat. Gen̄. xxiiij. ad me ditandū. tu ad extirpandū egrediaris neceſſe eſt. Hiere. j. hucuſqꝫ Bern̄. Ex oibus predictis originalib⁹ liquet dn̄m papā ſe debere habere vt ſeruū/diſpenſatorē/laboratorē/ villicū: ⁊ nō vt dn̄m. ¶ F Unde idē Bern̄. ad Euge. ꝓ pe finē. iiij. lib. ait. Cōſideres ante oia Romanā eccleſiā/ cui deo authore prees: eccleſiarū matrē eſſe: non dominā. te vero non dn̄m epoꝝ: ſed vnū ex ipſis. ad hec. xij. q. ij. qui abſtulerit. xvj. q. j. vos aūt. xij. di. c. j. xcvij. di. eccleſie. de cō ſe. di. iiij. mater. ex᷑ de magiſtris. c. j. de priuil᷑. antiqua. ex᷑ de ſum. tri. c. j. li. vj. de elec. fundamēta. lib. vj. C. de ſacroſanc. eccle. iubemus. Nā ipſa nos genuit. lxviij. diſ. c. vlti. ſcꝫ per baptiſmū. vt in ꝑalle. c. qui abſtulerit. Et ideo oēs fideles vocant᷑ fratres. xj. q. iij. ad mēſam. Unde ⁊ Romana eccle ſia eſt aliarū eccleſiarū mater: nō dn̄a. Neqꝫ dn̄s papa ꝓ prie dn̄s eſt: nec imperator ꝓprietarius rerū imperij. C. de quadri. preſcrip. li. vij. a zenone. diſt. viij. quo iure. Unde ⁊

Regis ſunt oia iure ciui li.

pbs. Sic oia ſapientis ſunt: vt nihilominus quiſqꝫ ꝓpriū in reb⁹ ſuis dn̄ium habeat. Iure ciuili oia regis ſunt. xviij. q. j. quo iure. ⁊ tn̄ illa quoꝝ ad regē ptinet vniuerſa poſſeſ ſio: ⁊ in ſingulos dn̄os diſtributa ſunt: ⁊ vnaqueqꝫ res hꝫ ſuū poſſeſſorē. Itaqꝫ regi ⁊ domū ⁊ mācipiū et pecuniam dare poſſumus: nec dare illi de ſuo dicimur. Ad regē oim ptās pertinet/defenſio/⁊ gubernatio: ad ſingulos ꝓprie tas. facit ꝓ hoc. vij. q. j. mutationes. in ꝑn. ibi. Aut dn̄atio ne. x. q. iij. q: cognouimus. ibi. Nō vt domināntes ⁊c. ⁊. ix. q. iij. nullus. ibi. Nec aliquo dn̄ationis faſtu. et ob hoc forte

ſcripſerūt Inno. et Oſti. q̄ ſi imperator vel alius ꝑnceps ſine iuſta cauſa faceret cōſtitutionē q̄ dominia de altero in alterū trāfferrētur: talis cōſtitutio nō teneret: nec in fo ro aie: nec ciuili ſeruāda eſt. ar. xij. diſt. c. j. ⁊. ij. ij. q. vij. qua propter. et hoc ipſi no. ex᷑ de immu. eccle. q: plerīqꝫ. de hoc vide qd̄ no. C. de preci. impe. of. quotiēs. in gloſ. j. in fi. ⁊ qd̄ no. lxiij. di. ego lodoicus. in gloſ. j. ⁊. ix. q. iij. per principalē. in gloſ. ij. Quicquid ſit/eccleſia romana in canone dn̄a vo cat᷑. lxxix. di. oportebat. de hoc no. etiā Archidia. ex᷑ de ſum ma tri. fideli. in gloſ. xij. li. vj. ¶ G Pro iſta etiā humili tate papali d: Mar. x. ibi. Scitis q: ij qui vident᷑ eis prin cipari gētibus: dominantur eis. et principes eoꝝ ptātē ha bēt ipſorū. Nō ita eſt in vobis. ſed quicūqꝫ voluerit maior fieri: erit veſter miniſter. et quicūqꝫ voluerit in vobis pri mus eſſe: erit oim ſeruus. et premittit᷑. Uocās eos. Theo philus. Demōſtrādo q̄ vſurpare honorē/⁊ deſiderare pri matū gētiliū eſt: gētiliū principes tyrānice et dānabiliter ad principatū ſe ingerunt: non ita in vobis. ¶ Beda. In quo docet eū maiorē eſſe/qui minor fuerit: et illū dn̄m fie ri/qui oim ſeru⁹ ſit. Fruſtra igit᷑ aut illi immoderata que ſierūt: aut iſti dolēt ſuper maioritatis deſiderio. quum ad ſummitatē virtutū nō potētia/ſed humilitate veniat᷑. De niqꝫ proponit exēplū: vt ſi dicta paruipēdant: erubeſcant ad opera. Unde ſequit᷑. Filius hois nō venit vt miniſtra ret᷑ ei: ſed vt miniſtraret: et daret aiam ſuā redēptionē pro multis. Theophilus. Quod maius ei⁹ eſt/q̄ miniſtrare. Quū em̄ aliquis ꝓ eo cui miniſtrat moritur: quid iſto po teſt eſſe maius ⁊ mirabilius? ¶ Itē Bern̄. in. ij. li. ad Eu ge. Accingere gladio tuo. pſ. xliiij. gladio ſpūs qd̄ eſt ver bū dei. Ephe. vj. Glorifica manū ⁊ brachiū dextrū in facien do vindictā in nationibus increpatiōes in populis: in al ligando reges eoꝝ in cōpedibus/et nobiles eoꝝ in mani cis ferreis. pſ. cxlix. Si hec facis: honorificas miniſterium tuū/⁊ miniſteriū te. Domabis ⁊ ꝑſequeris lupos: ſed oui bus nō dn̄aberis. Io. vlti. Paſcēdas vtiqꝫ/nō premēdas ſuſcepiſti. Si bn̄ conſideraſti quis ſis: hec te oportere face re nō ignoras. Porro ſciēti et nō faciēti peccatū eſt tibi. de pe. di. ij. ſi em̄. Iaco. iiij. Seruus ſciēs voluntatē dn̄i/⁊ nō faciēs: plagis vapulabit multis. Luc. xij. Sic prophete/ſic apl̄i factitabāt. Fortes fuere in bello. Heb. xj. Nō molles in ſericis. xxj. q. iiij. c. j. Si filius es ⁊ ſucceſſor apl̄oꝝ ⁊ pro phetarū: et tu fac ſimiliter. Uēdica tibi nobile gen⁹ ſimili bus morib⁹: qd̄ nō aliūde nobile q̄ moꝝ ingenuitate et fi dei fortitudine fuit. Per hanc vicerūt regna: operati ſunt iuſtitiā: adepti ſunt repromiſſiones. Heb. xj. Hoc chirogra phum tue paterne hereditatis qd̄ tibi euoluimus: vbi in ſpicias portionē que te. Luc. xv. cōtingit. Induere fortitu dinē. Prouer. vlti. et hereditaſti. Poſſide fidē. poſſide pie tatē. poſſide ſapientiā. ſed ſapientiā ſanctorū. Eccl̄i. xxix. Ipſa eſt timor. Eccl̄i. j. dn̄i. Et habes quod tuū eſt. Mat. xx. Habes ſine defraudatiōe itegrū paternū fundū. Pre cioſiſſimus fundus virtus eſt. Bonus fundus humilitas in quo omne edificiū ſpūale cōſtructū/creſcit in tēplū ſan ctum in dn̄o. Ephe. ij. Per hāc etiā nōnulli poſſedere por tas inimicoꝝ. Que em̄ virtutū eque pōt demonū debella re ſuperbiā: tyrānidē hoim? Ceterū quū omni indifferēter ꝑſone hec ſit quedā turris fortitudinis a facie inimici. pſ. lx. neſcio tamē quo pacto vis eius maior in maioribus/et in clarioribus clarior cōprobat᷑. Nulla ſplēdidior gēma in omni precipue ornatu ſummi pontificis. Quo em̄ celſior ceteris: eo humilitate appareat illuſtrior ⁊ ſeipo. hucuſqꝫ Bernar. Unde Greg. doctor hac virtute inter oēs roma nos pōtifices decoratus/ait. Nihil in epali ceruice ſplēdi dius fulget q̄ humilitas. Sed iſta virtus vix inuenitur in filijs hominum. vnde Bernar. Magna prorſus et rara virtus humilitas honorata. Et Chryſoſto. Hoc vere ma gnum et mirabile eſt: ſi is qui vere magnus eſt nihil de ſe magis ſentit aut loquitur: ſed vltimum ſe omnium iudi cat. c. diſtinct᷑. contra morem. ¶ H Iſte Gregorius hu millimus fuit primus qui ex humilitate ſeruū ſeruorū dei

Seruus ſeruoꝝ dei pa pa vocatur.

in ſuis literis ſe vocauit: et poſt eũ ad exemplũ eius ſic ſe alij Romani põtifices vocauerũt. vt habetur in chronica martiniana. Que clauſula nedũ ponitur in iurib⁹ nouis in princ. phe. grego. ⁊ vi. lib. ⁊ clemen. ſed ⁊ in veteribus. i. q. iij. ſaluator. in ti. ⁊. lxiij. di. noſſe. in ti. ⁊. c. in ſynodo. ⁊ ex. de ſen. exco. relatũ. Ex hac humilitate in ſalutatione ſe poſtponit Clemens. xij. q. i. c. ij. ⁊ poſtponitur ab imperatore. xcvij. diſt. victor. ⁊. lxiij. di. ego lodoicus. ¶ Seruũ aũt ſe vocat papa ſeruorum dei: quia papa eſt ſeruus beati Petri et Pauli. Unde verſus. Seruierãt tibi Roma prius dñi dñorum. Seruorũ ſerui nũc tibi ſunt dñi. ſic no. i. q. vij. quotiẽs. in gloſ. ar. cõtra. et no. Archidia. in prohemio. vi. li. in gloſ. in chronica. ¶ Itẽ ſeruus vocatur papa: quia quũ ſit liber ex oibus: oium ſe ſeruũ facit vt oẽs lucrifaciat. i. ad Cor. ix. xxviij. q. i. iam nũc. ver. iam vero. et propter laborẽ ⁊ ſolicitudinẽ quã ſuſtinet pro oibus ſicut ſeruus. ex. in prohemio. vi. lib. ſacroſancte. et ex. de cenſi. cũ inſtantia. ex. de offi. leg. officij. lib. vi. et de reſti. ſpo. frequẽs. lib. vi. ¶ Vocatur etiã papa ſeru⁹: quia ſicut per ſeruũ acquiritur dño: ſic per papã cuilibet eccleſie põt acquiri. vt no. ex. in prohe. decre. Grego. epis. in gloſ. ſic etiã. Item quia dicit dñs Mat. x. Qui maior eſt veſtrũ: erit miniſter veſter. Nõ veni miniſtrari: ſed miniſtrare. ix. q. iij. nullus primas. et dixi. s. in alio folio. ver. itẽ Hieronymus. et ver. Cyrillus. ¶ Ex hac humilitate papa Leo ſe cõmittit iudicio imperatoris. ij. q. vij. nos ſi. et Sixtus papa purgationi. ij. q. v. mandaſtis. quod eſt verbũ humilitatis in papa. Et Leo papa ea. cauſa ⁊. q. auditũ. Ex hac humilitate Greg. doctor: nõ vult vocari papa vniuerſalis: quia vocat hoc verbũ ſuperbe appellationis. xcix. di. ecce. ⁊ tñ vniuerſalis eſt: ⁊ in oibus eccleſijs ordinarius papa. ex. de priuil. antiqua. et vniuerſalis vocatur. xcvi. diſt. cõſtãtinus. Leo papa vocat imperatorẽ et imperatricẽ dños. lxiij. di. nobis. ⁊ c. plebs. ⁊. c. ſalonitane. ¶ Itẽ paret comiti. diſt. ea. lectis. Papa ſupplicat regib⁹. xxiij. q. viij. hortatu. ¶ Ex ſumma humilitate Grego. nullo modo ſe laudari permittebat. Nã ſtephano epo qui eũ in ſuis epiſtolis laudauerat: iſta ſcribit. Multũ mihi ⁊ vltra quam audire debui indignius fauorẽ in veſtris epiſtolis demõſtraſtis. ⁊ tñ ſcriptũ eſt: Ne laudes hoiem quamdiu viuit. Eccli. xi. tamen etſi audire talia dignus non fui: orationibus veſtris peto vt dign⁹ efficiar: vt ſi bona ideo in me dixiſtis quia nõ ſunt: ideo ſint quia dixiſtis. ¶ Itẽ in epiſtola ad Marſum patritium. Chariſſime frater: Simiam leonẽ vocas: qd eo modo nos agere te conſpicim⁹: quo ſcabioſos ſepe catulos pardos vel tigres vocamus. ¶ Itẽ in epiſtola ad Anaſtaſiũ patriarcham Antiochenũ. Qd vos meos dñi: qd lucernã dicitis: qd loquẽdo multis prodeſſe multiſque lucẽ poſſe infundere perhibetis: eſtimationẽ meã mihi fateor: in dubitationẽ maximam perduxiſtis. Cõſidero nãque qd ſum: et nihil in me ex hmõi boni ſigno deprehẽdo. Cõſidero aũt quid eſtis: et vos mẽtiri poſſe non arbitror. Quũ ergo credere volo qd dicitis: contradicit mihi infirmitas mea. Quũ diſputare volo qd in laudẽ meã dicitur: cõtradicit mihi ſanctitas vr̃a. Sed quaſo vir ſancte: vt nobis aliquid de hoc certamine noſtro conueniat: vt ſi nõ quod dicitis ita eſt: ſit ita quia dicitis. Verba etiã ⁊ vocabula vanitatẽ vel iactantiã ſonãtia omnino reſpuebat. Unde Eulogio patriarche Alexandrino vocãti eũ vniuerſalẽ papã: ita ſcribit. In prefatione epiſtole quã ad me direxiſti: ſuperbe appellationis verbũ vniuerſalem me papam dicẽs imprimere curauiſti. qd peto dulciſſima ſanctitas veſtra vltra non faciat: quia vobis ſubtrahitur qd alteri plus quam ratio exigit prebetur. Ego enim verbis proſperari nõ quero: ſed moribus. nec honorẽ meũ eſſe deputo in quo fratres meos honorem perdere cognoſco. Recedãt ergo verba que vanitatẽ inflãt: charitatẽ vulnerãt. pre alle. c. ecce. xcix. di. ¶ Hinc eſt quod quũ Joãnes epis Cõſtantinopolitanus hoc vocabulũ vanitatis ſibi vſurparet: ⁊ ſe vniuerſalẽ papã vocari fraudulenter a ſynodo obtinuiſſet: inter cetera ſic de eo ſcribit Grego. Quis eſt iſte qui cõtra ſtatuta euãgelica cõtra canonũ decreta nouũ ſibi nomẽ vſurpare preſumit: vtinã vel ſine imminutione ſit vnus qui eſſe appetit vniuerſus. ¶ Verbum etiã iuſſionis ſibi a corpis dici nolebat. Unde ait ad Eulogiũ epm Alexã. In epiſtola veſtra mihi loquitur charitas dicẽs. Sicut iuſſiſtis. quod verbũ iuſſiõis peto a meo auditu remoueri: quia ſcio qui ſum: et qui eſtis: loco enim mihi fratres eſtis: moribus patres. ¶ Inſuper ob nimiã humilitatẽ qua erat preditus: nolebat quod matrone ſe ancillas ſuas dicerent. vnde Ruſticane patritie ſcribẽs ait. Unũ in tuis epiſtolis egre ſuſcepi: qd quia ſemel eſſe poterat: ſepius dicebatur ancilla veſtra. Ego enim qui per epatus onera oim ſeruus ſum factus: qua ratione te mihi ancillã dicis cuius ante receptũ epatum proprius fui? Et ideo rogo per oipotentẽ deũ ne hoc verbum aliqñ ad me in ſcriptis tuis inueniam. ¶ Libros ſuos ob nimiã humilitatẽ dũ adhuc viueret: publicari nolebat: et in aliorum cõparatione ſuos nil valere exiſtimabat. Unde Innocẽtio prefecto aphrice ſic ſcribit. Quia expoſitionẽ ſancti Job vobis trãſmitti voluiſtis: veſtro ſtudio cõgaudem⁹. Sed ſi delicioſo cupitis pabulo ſaginari: beati Auguſtini cõpatriote veſtri opuſcula legite: et ad cõparationẽ illi ſimilaginis noſtrũ furfurem non queratis: nec enim volo dũ in hac carne ſum: ſi qua me dixiſſe cõtigerit: ea facile hominibus innoteſcere. ¶ Legitur etiã de eo quod quũ quidã ſcruis pater noie abbas Joãnes Romã ad viſitãda limina apoſtolorum veniſſet: et beatũ Grego. papã per mediũ ciuitatis trãſire vidiſſet: voluit ei occurrere: ac vt decebat reuerẽtiã exhibere. cernẽs vero beatus Greg. quod ſe in terrã volebat proſternere: feſtinauit. et primo corã ipſo ſe in terram proſtrauit: nec inde ſurrexit quoadusque abbas primo ſurrexit in quo maxima eius humilitas cõmẽdatur: quã pro hereditate reliquit ſuis ſucceſſoribus obſeruãdã. ¶ In epiſtola etiã quã Apocriſario mittit: ſic ait. Unũ eſt qd ſuggeratis dñis veſtris: quia ſi ego ſeruus eorum in mortẽ Longobardorum vel dãnũ me miſcere voluiſſem: hodie Lõgobardorum gẽs nec regẽ nec ducẽ nec comites haberet: ſed quia deũ timeo: in mortẽ cuiuſlibet hois me miſcere formido. xxiij. q. viij. ſi in morte. Ecce quãte humilitatis fuit: quia quũ eſſet ſumm⁹ pontifex: imperatoris ſe ſeruũ vocabat: et dñm ſuũ eũ appellabat. Ecce quãte innocẽtie: quia in mortẽ ſuorum inimicorum cõſentire nolebat. ¶ Itẽ quũ Mauritius imperator Gregoriũ ⁊ eccleſiã dei perſequeretur: inter cetera ſic ſcribit ei Gregorius. Quia enim peccator ſum: credo quod oipotẽtẽ deũ tãto vobis amplius placabitis: quãto me male ſeruientem affligitis. Inaudita humilitas in tãto ſancto: quod credebat tyrãnũ et perſecutorẽ eccleſie deũ ſibi placare quũ eũ affligebat: nec aliud credebat in cõſcientia quam dicebat. xxij. q. ij. cũ humilitatis. quod de perfectiſſima mẽtis humilitate: ſui abiectione peruenire non dubiũ fuit. Propriũ enim humiliũ eſt de ſe modica ſentire: ⁊ de alijs magna. ſcdm eundem Grego. Unde Phil. ij. Sed in humilitate ſuperiores ſibi inuicẽ arbitrãtes. vbi dicit gloſ. Alter alterũ reputet digniorẽ: põt enim aliqd eſſe occultũ in alio quo nobis ſuperior ſit. ¶ Ex ſumma humilitate Grego. papa pueros cantũ docebat: et flagellũ eius quo pueris minabatur: cũ antiphonario Rome cũ veneratione debita reſeruatur. Ceſſet ergo faſtus Romanorum põtificum vicariorũ filij dei in carne humiliati. Phil. ij. et crucifixi noſtro infelici tpe tumẽtiũ: et ſuccedant ſic in humilitate Gregorio ſicut ⁊ dignitate. Unde Hiero. (Fatiſcat (alias faceſſat) inuidia: romani culminis recedat ambitio: cum ſucceſſore piſcatoris diſcipulo chriſti loquor. xxiiij. q. i. qm vetus. vbi gloſ. dicit. quod quum duo certarent de electione papatus: ⁊ vnius nobilitas allegaretur: alius ex aduerſo reſpõdit. Piſcatori Petro fabri filio chriſto. Mat. xiij. et Mar. vi. Lu. iiij. ⁊ ſimile Jo. vi. ſucceſſorẽ querimus: nõ auguſto. ver. Nobilitas faſtũ: faſtus litem parat: armat Lis odium: capiũt hec tria mortis iter. ¶ Conſideret papa quod nõ quia ſummus pontifex ideo ſummus: qui enim ſummũ ſe credit: infimum ſe exiſtimat: ſed quis ſummus cui addi non poſſit: ſolus de⁹ eſſentialiter bonus et in infinitũ bonus. Mar. x. Math. xix.

et Luc. xviij. de pe. di. ſ. q: diuiniſtatis. Nūquid ſemita iuſto
rū quaſi lux ſplēdēs procedit ⁊ creſcit vſq; in perfectū diē:
Prouer. iiij. de pe. di. ij. nō reuertebātur. Abſit a papa cre-
dere hoc. Hoc em̄ illoꝝ eſt qui dignitates virtutes putāt.
Auguſtis relinquat illā ſniam: alijſq; q̄ diuinis coli hono
ribus nō timuerūt. verbi grā. Nabuchodonoſoꝛ. Alexan-
dro. Antiocho. in li. Macha. Herodi. Act. xij. ¶ J Pa
pa vero cōſideret nō cōſummatione ſe ſummū dici: ſed cō
paratione. nec cōparatione meritoꝝ: ſ; miniſterioꝝ. ſ. Pe.
iij. ⁊. ſ. ad Coꝛ. iiij. Sic eū exiſtimet quilibet vt miniſtrum
chriſti: ⁊ inter miniſtros ſummū. Dicat papa cum Paulo.
Nō q̄ iam acceptus aut iā perfectus ſim. ⁊ rurſum. Et me
nō arbitroꝛ cōpꝛehēdiſſe. Phil. iij. hec ſciētia ſanctoꝝ. hec
longe ab illa que inflat. ſ. ad Coꝛ. viij. ex de renū. niſi cum
De idō pūdē §. de profectu. ¶ Reſtat adhuc querere cuiq; pape
ādſum quis ſit quā gerat in eccleſia dei ꝓ tpe perſonā. Eſt aūt po
p pōti teſtate Petrus. ex de elec. c. ſignificaſti. §. ceterū. Unctiōe
ācoñ chriſtus. ex de ſacra vnct. c. vnico. Cui claues tradite: cui
ccida, oues vniuerſe cōmiſſe ſunt. Jo. vlti. ex de elec. ſignificaſti.
Et quidē alij ianitores et gregū paſtoꝛes. xcv. di. eſto. ſed
ipſe tāto gloꝛioſius: quāto ⁊ differētius. Heb. ſ. vtrūq; pre
ceteris nomē hereditauit. Habent illi ſibi aſſignatos gre-
ges: ſinguli ſingulos: ſibi vniuerſi crediti. ex de ma. ⁊ obe.
ſolite. ij. q. vj. decreto. nō modo ouiū: ſed ⁊ paſtoꝝ ipſe vnꝰ
oīm paſtoꝝ: q: vicarius pꝛincipis paſtoꝛū. xcv. diſt. eſto. De
hoc aūt copioſe in pꝛima parte iſtiꝰ operis. s. tractaui. nec
hic repeto. ſed ibi remitto. ¶ Sed ꝓſequoꝛ vt papa tumo
rem deponat: vt cōſideret quid ſit: q: homo. quis: q: ep̄s.
homo natus: ep̄s factus. ſed qualiter natus attendat. de
muliere. ad literā. bꝛeui viuēs tpe. q: parū viuūt pape. re-
pletur multis miſerijs plus q̄ alij hoīes. Job. xiij. Tollat
pꝛoinde nunc hereditaria hec perizomata ab initio male-
dicta. Gen. iij. de pe. di. ſ. adā. Dirūpat velamē folioꝝ celā-
tiū ignominiā: nō plagā curantiū. Deleat fucū. de cōſe. di.
v. fucare. fucati honoꝛis huius/ ⁊ male coloꝛate nitoꝛē glo
rie: vt inde ſe nudū cōſideret: q: nudus egreſſus eſt de vte
ro matris ſue. Job. ſ. Nūquid infulatus? Nūquid micans
gēmis/ aut floꝛibꝰ/ ſericis/ aut coꝛonatꝰ pēnis/ aut ſuffarci
natus metallis? Si cūcta hec veluti nubes quaſdā matu-
tinas velociter trāſeūtes et cito ptrāſituras diſſipet et ex-
ſufflet a facie cōſiderationis ſue: occurret ſibi hō nudus ⁊
paup et miſerabilis. Apoc. iij. homo dolēs. pſ. lxviij. Ego
ſum pauper ⁊ dolēs. Q homo ſit. erubeſcēs q̄ nudus ſit.
Gen. iij. de peni. di. ij. §. romanos. ver. vt cognouerūt. alſ
eſt. c. ploꝛās q̄ natus ſit. murmurans q̄ ſit homo natꝰ ad
laboꝛē. Job. v. nō ad honoꝛē. ſalubꝛis copula vt cogitans
ſe ſummū pontificem attēdat viliſſimū cinerē nō fuiſſe ſed
eſſe. Gen. viij. Unde ſi cogitat ſe quātus eſt: cogitet ⁊ qua
lis ⁊ quid eſt. ¶ Cogitet ergo papa qualis ſit ex ſe: ⁊ qua-
lis ex dono dei. non ſit in ſpū eiꝰ dolus. pſ. xxxj. ſed reddat
que ſua ſunt ſibi: mala. ſ. et que ſunt dei deo. Mat. xxij. ca.
bona ſc; Jaco. ſ. Mat. vj. ⁊. xviij. et Lu. xj. Attēdat qualis
ſit in donādis iniurijs. lxiij. di. ſalonitane. qualis in vlciſcē
dis. xxiij. q. iiij. ſi is. vbi de hoc. q̄ in vtroq; ꝓuidus ⁊ diſcre
tus modi/ loci/ ⁊ tēpoꝛis/ ōſeruatoꝛ. l. di. vt cōſtitueret. ex
de cle. excō. mi. latoꝛes. Qualis in tribulationibus. Si cō-
ſtans in ſuis. vij. q. ſ. ſuggeſtū. Jn alienis cōpatiēs. vij. q. ſ.
§. hoc nūc. Hoc recti coꝛdis. e regione ꝑuerſiſſimi. ſi in pꝛo-
prijs impatiēs: in alienis nō ſit cōpatiēs. ¶ L Cauen-
da pꝛecipue in ſummo pōtifice otioſitas. Otiū em̄ mater
nugarū nouerca virtutū. lxxxiij. diſt. nihil. Nuge in oꝛe ſa-
cerdotis blaſphemie. Cōſecrauit os ſuū euangelio. talibꝰ
iā os aperire illicitū: aſſueſcere ſacrilegiū eſt. Fede ad ca-
chinnos mouet: fediꝰ mouer. Poꝛro detrahere/ an detra-
hentē audire/ quid hoꝝ dānabilius ſit: non facile dixerim.
vj. q. ſ. ex merito. ⁊. c. deterioꝛes. ¶ L M autē pꝛecipue
ſibi attendēdum eſt q̄ nō ſit acceptoꝛ perſonarū (qđ raro
inuenitur) q: non eſt perſonarū acceptio apud deū cuius
ipſe eſt vicarius. Act. x. ſ. Pet. ſ. Jaco. ij. vbi de hoc. vñ ibi.
Si aūt perſonam accipitis: peccatū operamini redargutí
a lege quaſi tranſgreſſoꝛes. Deut. ſ. c. vbi de hoc. ſ. q. vij. §.
hinc petrus. xxxij. q. iiij. §. his ita. iij. q. ix. c. vlti. vbi de hoc.
iiij. q. iiij. nullus. vbi de hoc. ex de iudi. venerabilis. ⁊. c. no
uit. §. ſi foꝛſan. ſ. q. ſ. ſi quis nec; ex vt eccle. beneſi. c. ſ. §. in
omnibus. Unde et phariſei adulantes domino dicebant.
Math. xxij. Et non eſt tibi cura de aliquo: nō enim reſpi-
cis perſonam hominum. Sap. vj. Puſillum et magnū ip-
ſe fecit: ⁊ equaliter ei cura eſt de omnibus. vbi dicit Hiero.
Non rex apud illum nobilioꝛ: non pauper infirmioꝛ: non
diues potentioꝛ: non dn̄s potioꝛ: non ſeruus deterioꝛ: ſed
omnibus equalis: omnibus iudex: omnibus deus: omni-
bus dn̄s eſt. Contra hec ſunt que leguntur et noī. xxiiij. q.
ſ. qui contra pacem. vbi aliter puniuntur nobiles: quia mi
nus q̄ ſerui. de hoc de iureiur. cum quidam. Sed ibi ſolui
tur: quia in pena pecuniaria plus punit nobilis et diues:
in coꝛpoꝛali vero plus ignobilis ⁊ pauper. ¶ M Sed
et a vitio magis periculoſo pape et alijs rectoꝛibus ſuper
omnia ſibi cauendū eſt. ſ. ne ſit facilis ad credēdum: cuius
callidiſſime vulpecule magnoꝛum neminem comperiri ſci
tis. ſm Bernar. cauiſſe verſutias. Jnde eis ipſis pꝛo nihi
lo ire multe. Jnde innocentum frequēs accuſatio. Jnde
pꝛeiudicia in abſentes. Jnde ſuſpitiones coꝛ excruciātes.
Jnde indignationes. Jnde adulatoꝛum perſtrepit turba
in elatione. Jnde peruerſitas iudicioꝝ. Nihil ſic regimen
vniuerſale deſtruit. Ad hoc. xxiij. q. iiij. q̄ magnum. vbi de
hoc. vnde Gregoꝛius. De veſtra igitur ſanctitate abſit a
chꝛiſtianoꝛum iudicio ea que maledicoꝛum hominum ru-
moꝛibus conficta credimus: in qualicunq; modulo ſuſpi
tionis adduci: quia et ſacri eloquij teſtimoniū tenemus
vt mala maioꝛum/ ſupple maxime/ quum foꝛſitan dicun-
tur: niſi pꝛobata credi non debeāt. Et infra. Hec igitur di-
xi vt nimie leuitatis eſſe oſtenderem: ſi quis mala grauia
credere ſtudeat que pꝛobari non poſſunt. xj. q. iij. in cun-
ctis. ¶ Jtem in. vij. ſynodo. nō ſolum ille reus eſt qui fal-
ſum de aliquo pꝛofert: ſed etiam is qui aurem cito crimini
bus pꝛebet. xj. q. iij. non ſolum. lxxxvj. diſtinc. ſi quid. xv. q.
vij. c. ij. et. q. vlti. c. vlti. in fine. ibi. Quia non ſtatim qui ac-
cuſatur reus eſt: ſed qui conuincitur criminoſus. Eccli. x.
Ante q̄ ſcruteris non repꝛehendas. intellige pꝛius. et tūc
increpa. ante q̄ audias non repꝛehendas. xj. q. iij. coꝛum.
Et Auguſtinus. Nam ſi nominatio ſufficit/ id eſt diffama
tio ſm gloſ. multi damnandi ſunt innocentes: quia ſepe
falſo in quoq̄ crimina nominātur. ij. q. ſ. multi. in fine. Et
dominus mala audita de Sodomis noluit iudicare priꝰ
q̄ manifeſte cognoſceret que dicebantur. Geneſ. xviij. de
accuſa. in multis. c. ij. q. ſ. deus. Et ibi dicitur per Euariſtū
papam. Mala audita nullum moueant: nec paſſim dicta
abſq; certa pꝛobatione quiſq̄ vnq̄ credat: ſed ante audi-
ta diligēter inquirat: nec pꝛecipitanter quis aliquid agat.
Si enim deus omniū cognitoꝛ/ Sodomoꝛum mala quo-
rum clamoꝛ vſq; ad celum peruenerat/ omnia ſciēs pꝛius
non credere nec iudicare voluit: ſꝫ ipſa ea cum fidelibus
teſtibus diligenter inueſtigans que audierat opere com-
pꝛobaret: Nos qui ſumus homines ⁊ peccatoꝛes/ quibus
incognita ſunt iudicia dei/ hec pꝛecauentes nullū ante ve
ram iuſtamq; pꝛobationem iudicare aut condemnare de-
bemꝰ manifeſte apoſtolo Paulo dicente Roma. xiiij. Tu
quis es qui iudicas alienum ſeruum? ſuo domino ſtat aut
cadit. Jdem. xxx. q. vlti. nullum faciunt. ea. cau. et. q. §. his
ita. et. c. iudicantem. c. incerta. ex de ſimo. licet heli. de hoc
noī. xxij. q. iiij. innocēs. gloſ. ſ. ex de cleri. excom. mi. illud. in
gloſ. ſc; quod nō. Q autem dicitur/ Charitas omnia cre-
dit. ſ. ad Coꝛ. xiij. exponitur. que ſuadet veritas ad fidē cre
dēdam. ſ. que credit eccleſia. ¶ Quum quidā pater alteri
malum de quodā fratre retuliſſet: dixit ille. Un hec ſcis? di
xit referēs. quidā bonus frater mihi retulit. rñdit audiēs.
ſi bonus fuiſſet: nūq̄ hec tibi dixiſſet. Habet hoc ꝓpꝛiū an
tiqui hoſtis inuidia: vt quos impꝛoboꝝ actuū ꝑpetratio-
ne deo ſibi reſiſtēre deijcere nō valet opiniones eoꝝ falſa
ad tp̄s ſimulādo dilaceret. ij. q. v. habet hoc.

Ab adu-
latoꝝ pe
ſte cauē-
dum.